

Foto : Carl De Keyzer

bijvoorbeeld wat opsteken van de Indische waardering voor ouderen, hun wijsheid en hun ervaring. Ook het diep verankerde familiesysteem en de sociale bescherming vanuit de familie geven te denken. En tenslotte, de filosofie van tevredenheid en verdieping in religieus bewustzijn helpt de Indische ouderen om tot vrede te komen en meteen ook tot verrijking van hun laatste levensfase. Anderzijds zullen in India projecten dienen ontwikkeld te worden m.b.t. sociale zekerheid, huisvesting, gezondheid, opvoeding en ontspanning. Het probleem van het voortijdig ouderworden dient aangepast. De positie van de vrouw laat nog veel te wensen over en vooral de landbouwsector heeft dringend nood aan sociale bijstandsprogramma's.

ZUID-KOREA

Zoals op veel plaatsen in de wereld groeit ook in Korea de ouderenbevolking snel aan. Dit

is natuurlijk relatief : de jongere bevolking neemt af, of stagneert, omdat geboortenregeling en gezinsplanning er meer en meer ingeburgerd geraken. Dit werd trouwens door de overheid gestimuleerd, maar ook de economische ontwikkeling die in de jaren '60 begon, de industrialisatie en de verstedelijking speelden een cruciale rol in de opkomst van het kerngezin, ten nadele dus van wat we eerder noemden de 'joint-family'.

Problemen

Zuid-Korea mag zich in de toekomst aan een serieus ouderenprobleem verwachten. Uit onderzoek bleek dat nu al bijna de helft van de ouderen zich eenzaam en verlaten voelt. Velen kunnen maar met moeite de eindjes aan mekaar knopen ; weinigen worden voorbereid op hun pensionering en een toenemend aantal ouderen wordt afhankelijk van sociale voorzie-

ningen en/of van de eigen kinderen.

Een ander onderzoek wees uit dat de meeste Koreanen, met uitzondering van de boeren, rond hun 60ste jaar met pensioen gaan. Ze houden zich het liefst bezig met tv-kijken en radio-luisteren. Kaarten en andere traditionele spelen vallen ook erg in de smaak. Verder houdt de oudere Koreaan zich nog bezig met wandelen, reizen, tuinieren en het bijwonen van sportmanifestaties. Bij vrouwen is er koken, naaien en breien. Ook het bezig zijn met de kleinkinderen is één van de meest geliefde activiteiten van ouderen in Korea.

Maar eigenlijk zijn de **sociale** activiteiten waar meerdere senioren als groep bij betrokken zijn, vrij beperkt. (Overigens zijn ook religieuze activiteiten beperkt, wat niet erg verwonderlijk is daar zowat de helft van de Koreanen beweert geen geloof te belijden.)